

Brüssel, 18. mai 2021
(OR. en)

8724/21

LIMITE

TELECOM 202
COMPET 351
MI 342
DATAPROTECT 127
JAI 540
CODEC 692

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	8799/21
Komisjoni dok nr:	13351/20
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa andmehalduse kohta (andmehaldust käsitlev õigusakt) – Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 25. novembril 2020 vastu andmehaldust käsitleva määruse ettepaneku (andmehaldust käsitlev õigusakt)¹. Tegemist on esimese meetmepaketiga, millest komisjon teatas Euroopa 2020. aasta andmestrateegias².

¹ Dok 13351/20.

² [COM/2020/66 final](#).

2. ELi toimimise lepingu artiklil 144 tugineva komisjoni ettepaneku eesmärk on parandada andmete kasutamiseks kättesaadavust, suurendades usaldust andmevahendajate vastu ja täiustades andmeajagamismehhanisme kogu ELis. Täpsemalt käsitletakse ettepanekus järgmisi olukordi: i) avaliku sektori andmete taaskasutamiseks kättesaadavaks tegemine olukordades, kus selliste andmete suhtes kehtivad teiste isikute õigused; ii) andmete jagamise hõlbustamine ettevõtjate vahel tasu eest; iii) isikuandmete kasutamise võimaldamine nn isikuandmete jagamise vahendaja abil, kelle eesmärk on aidata üksikisikutel kasutada oma isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid õigusi; ja iv) andmete kasutamise lubamine altruistlikel põhjustel.
3. Euroopa Parlamendis määrati ettepanek tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile (ITRE). Kõnealuse toimiku raportöör on Angelika Niebler (PPE, Saksamaa). ITRE komisjon ei ole raportit veel vastu võtnud.
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel ning Euroopa Regioonide Komiteel paluti esitada oma arvamused ettepaneku kohta vastavalt 11. detsembril 2020 ja 21. detsembril 2020. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse 27. aprillil 2021 ja Euroopa Regioonide Komitee esitab oma arvamuse eeldatavasti 2021. aasta teises kvartalis.
5. Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektor esitasid ettepaneku kohta ühisarvamuse 10. märtsil 2021³.

³ [Euroopa Andmekaitsekoogu ja Euroopa Andmekaitseinspektori ühisarvamus 03/2021](#).

II. TÖÖ NÕUKOGUS

6. Nõukogus on ettepaneku läbivaatamisega tegelenud telekommunikatsiooni ja infoühiskonna töörühm (edaspidi „telekommunikatsiooni töörühm“) Telekommunikatsiooni töörühm alustas ettepaneku arutamist Saksamaa eesistumise ajal oma 30. novembri 2020. aasta ning 9. ja 15. detsembri 2020. aasta koosolekul. Lisaks sellele toimus 7. detsembril 2020 telekommunikatsiooniministrite mitteametlikul videokonverentsil ettepaneku üle spetsiaalne poliitiline mõttevahetus, mille käigus ministrid tervitasid algatust ja andsid poliitilise suuna edasiseks tööks.
7. Telekommunikatsiooni töörühm jätkas ettepaneku analüüsimist Portugali eesistumise ajal 5., 21. ja 28. jaanuaril 2021, 4. ja 25. veebruaril 2021, 4. märtsil 2021, 13., 16. ja 22. aprillil 2021 ning 11. mail 2021 toimunud koosolekul. Eesistujariik Portugal esitas delegatsioonidele ka kaks mitteametlikku dokumenti, milles selgitati mitmeid küsimusi ja kahtlusi, mida delegatsioonid olid koosolekul tõstatanud ja kirjalikult esitanud. Lisaks korraldas eesistujariik Portugal kaks seminari, kus osalesid kõnealuse valdkonna eri sidusrühmad. 14. aprillil 2021 toimus esimene seminar uut tüüpi andmevahendajate teemal, mis eelkõige hõlbustavad vabatahtlikku andmete jagamist, vastavalt kavandatava määruse III peatüki sätetele. Teine seminar toimus 7. mail 2021 ja see oli pühendatud ettepaneku II peatükiga hõlmatud teatavatesse kategooriatesse kuuluvate avaliku sektori kaitstud andmete taaskasutamise praktilistele aspektidele. Delegatsioonid hindasid kõrgelt nii mitteametlikke dokumente kui ka seminare ning avaldasid kiitust väga vajalike selgituste esitamise eest selle kohta, kuidas mõned kavandatud sätted praktikas toimiksid.
8. Eesistujariik Portugal esitas määruse esimese kompromissteksti 22. veebruaril 2021⁴. Dokumendis tehti komisjoni ettepanekusse vaid mõningad muudatused, selgitati mõnede mõistete kohaldamisala ja sõnastust ning selgitati täiendavalt teatavatesse kategooriatesse kuuluvate avaliku sektori kaitstud andmete taaskasutamist käsitlevate sätete ning andmejägamisteenuseid ja andmealtruismi käsitlevate sätete kohaldamist.

⁴ Dok 6297/21.

9. Eesistujariik Portugal esitas 30. märtsil 2021 oma teise kompromissteksti,⁵ mis põhines liikmesriikide panusel ning milles käsitleti Euroopa Andmekaitseenõukogu ja Euroopa Andmekaitseinspektori ühisarvamuses komisjoni ettepaneku kohta esitatud peamisi mureküsimusi. Peamised muudatused tekstis olid järgmised:

- a) I peatükis soovis eesistujariik selgitada andmehaldust käsitleva õigusakti seost isikuandmete kaitse üldmääruse ja muude asjakohaste õigusaktidega, piiritledes lisaks kogu tekstis selgelt olukorrad, kus tegemist on isikuandmetega (mis puudutavad „andmesubjekte“), ja olukorrad, kus on mõeldud isikustamata andmeid („andmevaldajate“ valduses olevad andmed). Lisati ka viide isikuandmete kaitset käsitlevatele riiklikele õigusaktidele, et kajastada asjaolu, et selliseid riiklikke õigusakte on võimalik vastu võtta isikuandmete kaitse üldmääruse alusel, ning sõnaselgelt väljendati, et andmehaldust käsitleva õigusaktiga ei looda õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks;
- b) II ja III peatükis selgitati täiendavalt avaliku sektori andmete taaskasutamist ja andmeajagamisteenuseid käsitlevate teatavate sätete kohaldamisala ja praktilist mõju;
- c) eesistujariik lisas IV peatükki uue artikli, millega kohustatakse liikmesriike kindlaks määrama andmealtruismi alaseid riiklikke poliitikameetmeid ja milles täpsustatakse Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu nõuandvat rolli sellega seoses;
- d) VIII peatükis tehti mõned muudatused, et selgitada menetlusi, mida kohaldatakse siis, kui andmevaldajatelt nõutakse liidus säilitatavate isikustamata andmete edastamist või neile juurdepääsu nõudva kohtu või kolmanda riigi haldusasutuse otsuse täitmist.

⁵ Dok 7111/21.

10. Liikmesriikide reaktsioon eesistujariigi teisele kompromissile oli suures osas positiivne. Selle tagasiside põhjal tegi eesistujariik kindlaks järgmised küsimused, mida tuleb veel käsitleda:

- a) seoses avaliku sektori kaitstud andmete taaskasutamisega on vaja täiendavalt selgitada andmehaldust käsitleva õigusakti seost muude õigusaktidega. Kuigi eesistujariik on teinud arvukaid muudatusi, mis selgitavad andmehaldust käsitleva õigusakti ja isikuandmete kaitse üldmääruse vahelist seost, on mõned probleemid endiselt lahendamata, näiteks seoses andmehaldust käsitleva õigusakti ja dokumentidele juurdepääsu käsitlevate riiklike õigusaktide koosmõjuga. Lisaks on vaja täiendavalt analüüsida ja viimistleda teatavaid avaliku sektori kaitstud andmete esitamisega seotud haldusaspekte, näiteks tähtaegu, mille jooksul avaliku sektori asutused peavad taotlustele vastama;
- b) andmeajamisteenuste osutajaid käsitlev määratlus ja sätted vajavad täiendavat selgitamist. Võimalik ühtlustamine teiste rahvusvaheliste organisatsioonide, näiteks OECD poolt juba kehtestatud määratluste ja terminoloogiaga (nt „andmevahendusteenuste“ asemel „andmevahendajad“) ning kõnealuste sätete kohaldamisala vajab mõningast täpsustamist, eelkõige on vaja täpselt selgitada, millised üksused on ettepanekuga hõlmatud ja millised mitte. See on vajalik tagamaks, et andmehaldust käsitleva õigusakti nõudeid kohaldatakse kõigi asjaomaste osalejate suhtes;
- c) andmealtruismi riiklikku poliitikat käsitlevad sätted vajavad täiendavat kaalumist. Eelkõige on vaja tagada, et andmehaldust käsitleva õigusaktiga ei kehtestataks liikmesriikidele uut rangelt siduvat kohustust töötada välja täiemahuline riiklik andmealtruismi poliitika, pakkudes samal ajal võimalusi vajalike korralduslike ja/või tehniliste meetmete võtmiseks, et hõlbustada andmealtruismi riiklikul tasandil;

- d) täiendavalt on vaja arutada Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu täpset olemust, struktuuri ja ülesandeid. Võib osutada vajalikuks ette näha Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu tõhusam ja üksikasjalikum struktuur, mille kohaselt üks osa sellest koosneks liikmesriikide pädevatest asutustest, kes vahetavad teavet andmehaldust käsitleva õigusakti jõustamise kohta, samas kui teine osa koosneks sidusrühmadest, kes annaksid suuniseid, nõu ja panuseid Euroopa andmepõhise majanduse arengusse, eelkõige seoses valdkondadevahelise koostöö ja koostalitlusvõimega;
- e) lõpuks on veel mõningaid lahendamata küsimusi seoses andmehaldust käsitleva õigusakti artiklites 5 ja 30 sisalduvate sätetega rahvusvahelise juurdepääsu ja andmete edastamise kohta, mis nõuavad täiendavat arutelu ja analüüsimist.

11. Eesistujariik esitas 19. mail 2021 oma kolmanda kompromissteksti,⁶ milles käsitleti nii eespool nimetatud probleeme kui ka muid delegatsioonide kirjalikes märkustes tõstatatud küsimusi. Kompromissi tutvustati telekommunikatsiooni töörühmas 20. mail 2021 ning alustati arutelusid põhjenduste ja kahe esimese peatüki üle.
12. Eesistujariik kavatseb andmehaldust käsitleva õigusaktiga töötada kuni oma eesistumisperioodi lõpuni.

III. KOKKUVÕTE

COREPERil palutakse käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta, et esitada see transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogule selle 4. juuni 2021. aasta istungil.

⁶ Dok 8894/21.